

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 748/2023
04.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП Градско саобраћајно предузеће „Београд“ са седиштем у Београду, кога у поступку по ревизији заступа пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2979/22 од 28.09.2022. године, у седници одржаној 04.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2979/22 од 28.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7417/21 од 01.06.2022. године, ставовима првим и другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му за период од новембра 2018. године закључно са јануаром 2021. године на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу и у боновима, исплати појединачне месечне износе ближе наведене у овим ставовима изреке, са законском затезном каматом на сваки појединачан износ почев од означених датума доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.900,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2979/22 од 28.09.2022. године, ставовима првим и другим изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је обавезан тужени да исплати тужиоцу за период од новембра 2018. године закључно са јануаром 2021. године на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу и у боновима, исплати појединачне месечне износе ближе наведене у овим ставовима изреке, са законском затезном каматом на сваки појединачан износ почев од означених датума доспелости до исплате. Ставовима трећим и четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове

првостепеног поступка у износу од 38.360,00 динара и трошкове поступка по жалби у износу од 27.860,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог дозвољена, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог и у утуженом периоду тужени је тужиоцу исплатио накнаду за исхрану у току рада (топли оброк) на основу присуства тужиоца на раду, истовремено са коначном исплатом зараде, делом у новцу, а делом у боновима за исхрану, и то укупно у месечном износу обрачунатом применом накнаде од 500,00 динара бруто по радном дану. Тужилац је поднетом тужбом тражио исплату разлике предметне накнаде у висини која међу странака није спорна.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев са образложењем да накнада трошкова за исхрану у току рада представља саставни део зараде због чега износ од 500,00 динара по радном дану који је прописан посебним колективним уговором туженог, представља бруто износ по принципу обрачуна бруто зараде установљеном у члану 105. Закона о раду. Из тог разлога, првостепени суд је сматрао да је тужиоцу правилно исплаћена накнада трошкова за исхрану и у новцу и у боновима за исхрану, са додатном аргументацијом да у периоду до 01.01.2020. године, због примене Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, тужени није могао да примени свој измењени колективни уговор којим је увећана накнада трошкова за исхрану у току рада по радном дану са 300,00 на 500,00 динара.

Другостепени суд није прихватио становиште првостепеног суда, сматрајући да тужени није могао да тужиоцу исплаћује умањену накнаду трошкова за исхрану у току рада за порезе и доприносе који се плаћају из зараде, већ у износу предвиђеном колективним уговорима. Пошто је оценио да су исплатом накнаде трошкова за исхрану у мањем износу тужиоцу као запосленом дата мања права од права утврђених колективним уговорима, супротно правилу из члана 10. став 2. Закона о раду, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и досудио тужицу разлику између висине накнаде трошкова за исхрану у току рада од 500,00 динара по радном дану (нето) и накнаде која му је по том основу исплаћена након умањења.

По оцени Врховног суда, побијана другостепена пресуда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са општим актом и уговором о раду, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин.

Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности града Београда („Службени лист Града Београда“ број 78/18) предвиђено је право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану (члан 23.). Колективним уговором туженог („Службени лист Града Београда“ број 96/18 од 11.10.2018. године), који се примењује у спорном периоду, запосленима је признато право на накнаду трошкова исхране у току рада у истом износу по радном дану, с тим што се део у износу од 300,00 динара исплаћује у новцу, а део у износу од 200,00 динара у боновима за исхрану (члан 64. став 1.).

У овој парници је било спорно то да ли је наведеним колективним уговорима који су важили у утуженом периоду висина накнаде трошкова за исхрану у току рада била предвиђена у бруто или нето износу.

У конкретном случају утврђено је да је тужени ову накнаду у спорном периоду исплаћивао у умањеном износу. Полазећи од тога да је у спорном периоду Колективним уговором код туженог послодавца и Посебним колективним уговором била јасно и недвосмислено уговорена висина накнаде трошкова исхране у току рада која ће се исплатити запосленима, Врховни суд налази да је тужилац имао право на исплату накнаде ових трошкова у тако уговореном износу без умањења за порезе и доприносе. У ситуацији када се у колективном уговору наведе конкретан новчани износ који се има исплатити запосленом на име накнаде трошкова исхране по радном дану, не може се на штету запосленог та одредба тумачити као да је реч о принципу обрачуна бруто зараде установљеном у члану 105. Закона о раду јер је то противно одредби члана 118. став 1. истог Закона која прописује право запосленог на накнаду трошкова, па и трошкова исхране у току рада, у складу са општим актом и уговором о раду. Наиме, колективним уговором туженог у конкретном случају није предвиђено да је висина накнаде трошкова за исхрану у току рада уговорена у бруто износу, па исти треба применити управо онако како гласи његова одредба из члана 64. став 1., због чега није било места умањењу по основу пореза и доприноса и исплаћивању тужиоца нижих износа од уговорене накнаде. Такође, у конкретном случају спорна је примена општег акта (колективног уговора), што је без утицаја на примену члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14), стога што би сагласно цитираној законској одредби биле ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се поваћава износ плате и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог Закона, а што није конкретни случај. Због тога нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права.

Следствено изложеном, без обзира на принцип бруто зараде која у себи садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, појединачне одредбе колективног уговора и уговора о раду се тумаче онако како гласе због чега тужилац има право на исплату трошкова исхране у току рада у уговореним износима.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**